

Tohtori Kaikkítietävä

Oli muinoin köyhä talonpoika, 'Äyriäinen' nimeltä; hän hárká-parilla vei kaupunkiin halko-kuorman ja myi sen eräälle tohtorille kahdesta markasta. Kun hän nyt rahaa saamassa kävi, tohtori juuri ruo'alla oli, ja nähdessään, miten pöydällä oli herkullisia syötäviä ja juotavia, talonpoika itseksensä rupesi toivomaan, että hánkin tohtoriksi pääsisi. Hän siis kappaleeksi aikaa sinne jäi seisomaan ja kysyipä viimein, eikö hänestäkin vielä saattaisi tohtoria syntyä. "Aivan maar hyvin," vastasi tohtori, "helpostihan se käypi laatuhan." - "Mitä minun tuota varten tulee tehdä?" kysyi talonpoika. "Osta ensiksi itselles aapiskirja semmoinen, jonka ensimmäisellä sivulla kukko korskeilee: myy vankkuris ja molemmat hárkási sekä hanki itselles sopivia vaatteita ja muita tohtoriuteen kuuluvia kaluja; kolmanneksi maalauta kyltti, jossa on sanat: 'minä Tohtori Kaikkítietävä olen,' ja naulaa se asuntos oven päälle." Talonpoika teki kaikki, mitä hänelle oli neuvottu. Kun hän sitten hiukan oli tohtoroinnut, vaikkei suinkaan juuri sanottavan paljoa, varastettiin rahoja koko joukko eräältä rikkaalta, mahtavalta herralta. Tälle nyt kerrottiin, että eräässä kylässä asui tohtori Kaikkítietävä, joka kyllä piankin saisi selville, minne rahat olivat joutuneet. Herra sentähden káski valjastaa hevoset vaunujen eteen ja láksi tuonne kylähán sekä kysyi, perille saavuttuansa, tuolta mieheltä, oliko hán tohtori Kaikkítietävä. "Olen kuin olenkin." - "Pyytäisin teitä tulemaan meille ja toimittamaan varastetut rahani minulle takaisin." - "Noh tulen kyllä, mutta Katri vaimoseni pitää myöskin pääsemán mukahamme." Tähán suostui herra sekä káski molempain mennä vaunuihin istumaan, ja kaikin he yhdessä láksivät. Kun sitten tuonne aatelis-kartanoon tulivat, oli ruoka-pöytä valmihina ja tohtoria pyydettiin ensiksi aterioitsemaan. "Syömpä mielellánikin, mutta Katri vaimoseni pitää myöskin pöytähán laskettaman," sanoi ukko ja meni vaimoinensa istumaan pöydán päähán. Kun nyt ensimmäinen palvelia huonehesen astui kantaen oikein oivallista ruokaa vadillisen, tuuppasi talonpoika vaimoansa kylkeen ja sanoi: "tuo oli ensimmäinen," noilla sanoillaan tarkoittaen sitä, että siinä tuli ensimmäisen ruoka-lajin tuoja. Mutta palvelia luuli tohtorin ajatellehen: "tuo tuossa on ensimmäinen varas," ja koska nyt todellakin näin oli laita, hán

kovaan tuskahan joutui ja sanoi, salista palattuaan, kumppaneillensa: "tohtori tuolla tietää kaikki, ja me vielä pahaankin pulaan pálláhdámme! sanoipa hán, että minä olin ensimmäisenä." Toinen ei ollenkaan tahtonut mennä sisälle, mutta hänen toki täytyi. Kun hán sitten vateinensa salihin ennätti, talonpoika vaimoansa kylkeen nyhjási sanoen: "kas Katriseni! tuo on toinen." Samoin, kuin áskeinenkin, tämä palvelia pahasti säikáhti ja láksi ulos kiiruimman kautta. Kolmannen ei käynyt paremmin, sillä ukko taas sanoi: "noh Katri! tuo on kolmas." Neljännen täytyi saliin tuoda kannella peitetty astia, ja isánta kehoitti tohtoria näyttämään taitoansa sekä arvaamaan, mitä tuolla kannen alla piili, mutta olipa siinä krapuja eli áyriáisiä. Talonpoika nyt astiaa katseli eiká ymmärtänyt, miten hán tástá pulasta pääsisi, sekä huo'ahti: "voi minua 'Áyriáis'-parkaa!" Tämän kuultuansa isánta huusi; "siinäpä se! hán tuon tiesi ja tietää siis varmaankin myös, missä rahani ovat."

Mutta palvelia vasta oikein hätä-hikehen joutui ja iski tohtorille silmää, että hán pikimmáltään tulisi ulos salista. Tämän myös tultua he hánelle kaikki neljä tunnustivat varastaneensa rahat; he vakuuttivat halusta tahtovansa antaa kaikki takaisin sekä tohtorille vielä päálliseksi aika summan, jollei hán heitä saattaisi ilmi; muutoimpa muka tämä seikka heidän kaulaansa kysyisi. Sitten he hänen veivät sinne, missä rahat olivat kátkössá. Tähán tohtori oli tyytyväinen, palasi salihin, meni taas istumaan muijansa viereen ja sanoi: "herra hyvä! minä nyt kirjastani tahdon hakea, mihin on rahanne kátketty." Mutta viides palvelia uunihin kapusi saadaksensa kuulla, tietáisikó tohtori muuta mitään. Tämä pöydán päässä istui ja aukaisi aapiskirjansa, káánteli sen lehtiá sekä haki kukkoa. Koska ei nyt ukko sitä kohta saanut löydetyksi, tiuskasi hán: "siná siellä kuitenkin olet, ja täytyy kuin täytyykin, sinun myös tulla ulos." Silloin uunissa olia luuli itseánsá tarkoitetuksi ja pujahti pelástyksissánsá sieltá pois, huutaen: "tuo mies tietää kaikki!" Nyt Tohtori Kaikkítietävä näytti isánnälle, missä rahat olivat, mutta eipá sanonut, kuka net oli varastanut, sai palkaksi paljon rahaa kummaltakin puolelta ja tuli mainioksi mieheksi.

* * *